

Δεξιότητες Βιβλιογραφικής Τεκμηρίωσης

Η βιβλιογραφική τεκμηρίωση είναι μία πολύ σημαντική επιστημονική τεχνική, η οποία χρησιμοποιείται σε κάθε κείμενο που περιέχει πληροφορίες από το διεθνή επιστημονικό χώρο, από το άρθρο ενός περιοδικού μέχρι την εργασία για κάποιο μάθημα κατά τη διάρκεια των σπουδών.

Οι δεξιότητες βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης αφορούν σε τεχνικές αναζήτησης και χειρισμού των πληροφοριών από τη διεθνή βιβλιογραφία. Οι τεχνικές αυτές αποσκοπούν να βοηθήσουν τον αναγνώστη όχι μόνο να εντοπίζει τις επιστημονικές πληροφορίες, αλλά να τις διαβάσει αποτελεσματικά, δηλαδή να παίρνει όσο το δυνατόν περισσότερες και ουσιαστικές πληροφορίες στο λιγότερο δυνατό χρόνο, να τις γράφει σύμφωνα με την επιστημονική δεοντολογία και έτσι ώστε να διασφαλίζεται αντικειμενικότητα στη γραφή και ακρίβεια, αποφεύγοντας τη λογοκλοπή και τέλος να γράφει σωστά τις βιβλιογραφικές αναφορές σύμφωνα με ένα από τα πιο διαδεδομένα συστήματα γραφής, τον APA 5. Οι τεχνικές που περιγράφονται παρακάτω συνοψίζονται σε τέσσερις κατηγορίες:

[A. Αναζήτηση Βιβλιογραφίας](#)

[B. Μελέτη βιβλιογραφίας](#)

[Γ. Συγγραφή βιβλιογραφίας](#)

[Δ. Συγγραφή των αναφορών](#)

A. Αναζήτηση Βιβλιογραφίας

Η αναζήτηση της βιβλιογραφίας που θα μελετηθεί είναι μια σημαντική δεξιότητα, αφού καθορίζει τα αποτελέσματα της αναζήτησης, δηλαδή τον αριθμό και τη συνάφεια των εργασιών που μπορεί να εντοπίσει κανείς. Η αναζήτηση της βιβλιογραφίας γίνεται μέσα από βάσεις δεδομένων με τη χρήση της τεχνολογίας των Η/Υ. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης εξαρτώνται από τον τρόπο που ο χρήστης χειρίζεται τη βιβλιογραφική βάση δεδομένων.

Σε όλες τις βάσεις βιβλιογραφικής αναζήτησης, πολύ σημαντικό ρόλο στον αριθμό και τη

συνάφεια των εργασιών που εντοπίζονται παίζουν οι λέξεις κλειδιά. Με λιγότερες και πιο γενικευμένες λέξεις κλειδιά εντοπίζεται μεγαλύτερος αριθμός εργασιών. Με περισσότερες και πιο εξειδικευμένες λέξεις εντοπίζονται λιγότερες και πιο εξειδικευμένες εργασίες. Σημαντική είναι και η θέση - το τμήμα των εργασιών - στην οποία ορίζεται να γίνει η αναζήτηση των λέξεων-κλειδιών. Για παράδειγμα, όταν η αναζήτηση γίνεται μόνο στο τίτλο ή/και την περίληψη κάθε εργασίας, εντοπίζονται λιγότερες και πιθανά πιο σχετικές εργασίες απ' ό,τι αν ορίζονταν η αναζήτηση να γίνει στο πλήρες κείμενο των εργασιών. Στις περισσότερες από τις βάσεις αναζήτησης βιβλιογραφίας οι λειτουργίες για περιορισμό της αναζήτησης, δηλαδή για την ανεύρεση πιο συγκεκριμένων πληροφοριών, είναι κοινές. Κάθε βάση όμως μπορεί να προσφέρει και άλλες δυνατότητες αναζήτησης, τις οποίες ο χρήστης θα πρέπει να εξερευνήσει. Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά 4 υπηρεσίες - βάσεις για αναζήτηση βιβλιογραφίας: EBSCO, PubMed, DOAJ, Google scholar. Η πρόσβαση στην EBSCO επιτρέπεται μόνο από Η/Υ που ανήκουν στο δίκτυο του πανεπιστημίου, ενώ στις άλλες βάσεις η πρόσβαση είναι ελεύθερη. Οι λειτουργίες κάθε βάσης περιγράφονται πιο αναλυτικά στον Οδηγό Ανάπτυξης Δεξιοτήτων Βιβλιογραφικής Τεκμηρίωσης.

Η υπηρεσία EBSCO

Είναι ένα σύστημα αναζήτησης σε έναν αριθμό βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων. Η συνδρομή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας περιλαμβάνει τις βάσεις:

- . Academic Search Premier (περιοδικά, χάρτες και φωτογραφίες από διάφορες θεματικές περιοχές)
- . SPORTDiscus (πλήρες κείμενο εργασιών από περιοχή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού)
- . PsycINFO (όλα τα πεδία της Ψυχολογίας)
- . Library, Information Science & Technology Abstracts (LISTA - βιβλιοθηκονομία και επιστήμης της πληροφόρησης)

Πρόσβαση

http://www.lib.uth.gr/LWS/el/ir/j_ven/ebSCO.asp

Δίνεται η δυνατότητα όχι μόνο εντοπισμού των άρθρων, δηλαδή τι είναι δημοσιευμένο και πού, αλλά και άμεση πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των περισσότερων εξ αυτών.

Η βάση PubMed

Παρέχει τη δυνατότητα αναζήτησης σε εκατομμύρια άρθρα από την περιοχή της ιατρικής και των επιστημών ζωής. Εκτός από την τυπική αναζήτηση, η βάση αυτή προσφέρει και άλλες υπηρεσίες, όπως η αναζήτηση περιοδικών ή συγκεκριμένων άρθρων από τα οποία είναι γνωστά κάποια ή όλα τα στοιχεία δημοσίευσης (π.χ. τόμος, έτος), η αναζήτηση του πλήρους ονόματος ενός περιοδικού, κ.λ.π.

Πρόσβαση

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>

Συνήθως ο χρήστης μπορεί να εντοπίσει την περίληψη ενός άρθρου. Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει link για το πλήρες κείμενο της εργασίας, αλλά η πρόσβαση σ' αυτό δεν επιτρέπεται πάντα.

Η βάση DOAJ

Περιλαμβάνει μόνο περιοδικά με ελεύθερη πρόσβαση στο πλήρες κείμενο τους, τα οποία όμως έχουν συντακτική επιτροπή και σύστημα κριτών. Το σύστημα αναζήτησης είναι πολύ απλό και με βασικές λειτουργίες. Βάζοντας λέξεις κλειδιά, είναι δυνατή η αναζήτηση είτε για άρθρα είτε για περιοδικά σε μια περιοχή. Είναι ακόμη δυνατή η αναζήτηση εργασιών με βάση το συγγραφέα.

Πρόσβαση

<http://www.doaj.org/>

To Google Scholar

Δίνει τη δυνατότητα αναζήτησης όχι μόνο σε άρθρα αλλά και σε οποιαδήποτε άλλη ακαδημαϊκή πηγή, σε κάθε στοιχείο που εμφανίζεται στο διαδίκτυο. Παρέχει δύο λειτουργίες αναζήτησης. Η βασική αναζήτηση είναι αντίστοιχη με αυτή του Google, ενώ στην προχωρημένη αναζήτηση παρέχονται δυνατότητες για αναζήτηση φράσης, συγγραφέα, έτος και μέσο δημοσίευσης.

Πρόσβαση

<http://scholar.google.com>

[[Επιστροφή στην αρχή της σελίδας](#)]

B. Μελέτη βιβλιογραφίας

Η μελέτη της βιβλιογραφίας είναι μια διαδικασία που ξεπερνάει τα όρια της απλής ή συστηματικής ανάγνωσης. Είναι μια διαδικασία που περιλαμβάνει οργάνωση, συνειρμούς, αξιολόγηση, οργάνωση των πληροφοριών. Απαιτεί δηλαδή κριτική σκέψη και κριτικό διάβασμα. Η ανάγνωση των ερευνητικών μελετών άλλωστε παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και απαιτεί συγκεκριμένες τεχνικές, αφού ακολουθείται ένα συγκεκριμένο πλαίσιο στο τρόπο συγγραφής τους.

Κριτική Σκέψη

Το να σκεφτόμαστε είναι κάτι που το κάνουμε συνέχεια, χωρίς να το επιλέγουμε. Όταν δίνουμε προσοχή στον τρόπο που σκεφτόμαστε τότε έχουμε κριτική σκέψη, σκεφτόμαστε πέρα από το προφανές και αποφαινόμαστε.

Στην καθημερινή ζωή συμμετέχουμε καθημερινά σε κριτική σκέψη, π.χ. όταν γνωρίζουμε ένα καινούριο άτομο και αποφασίζουμε αν μας αρέσει, βλέπουμε μια ταινία ή διαβάζουμε ένα βιβλίο και λέμε αν μας άρεσε. Στο ακαδημαϊκό περιβάλλον, η κριτική σκέψη περνάει από ορισμένα στάδια: Σύνοψη, Ανάλυση, Σύνθεση, Αξιολόγηση.

Σύνοψη: Εξαγάγουμε και αναδιατυπώνουμε το κεντρικό μήνυμα της πηγής, χωρίς να προσθέσουμε τίποτα.

Ανάλυση: Εξετάζουμε το υλικό σπάνοντας το σε κομμάτια και βλέπουμε πώς συνδέονται

μεταξύ τους.

Σύνθεση: Βάζουμε μαζί ότι έχουμε εξάγει στη σύνοψη και την ανάλυση και τα συνδέουμε με τις δικές μας εμπειρίες.

Κριτικό Διάβασμα

Το διάβασμα είναι μια ενεργητική διαδικασία, μία δυναμική αλληλεπίδραση ανάμεσα στον εγκέφαλο και τη σελίδα. Η κυριότερη δραστηριότητα κατά τη διαδικασία της ανάγνωσης είναι οι προβλέψεις. Το μυαλό μας μαντεύει συνέχεια τι θα ακολουθήσει και στη συνέχεια, επιβεβαιώνει ή αναθεωρεί και προχωρά.

Η ταχύτητα της ανάγνωσης εξαρτάται από το σκοπό της. Όταν ψάχνουμε για μια συγκεκριμένη πληροφορία ή όταν είμαστε εξοικειωμένοι με το θέμα του κειμένου, τότε διαβάζουμε πιο γρήγορα. Όταν το θέμα δεν μας είναι γνωστό, τότε χρειαζόμαστε περισσότερο χρόνο έτσι ώστε ο εγκέφαλος μας να απορροφήσει το καινούριο υλικό. Η ανάγνωση για μάθηση συνήθως απαιτεί επανάληψη της ανάγνωσης και κατανόηση (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε το αντίστοιχο εγχειρίδιο για δεξιότητες μάθησης http://www.pe.uth.gr/portal/psych/lifeskills_learning.htm).

Η ανάγνωση απαιτεί σκέψη σε τρία επίπεδα:

- . Διάβασμα για το κυριολεκτικό νόημα: διαβάζω «στις γραμμές» για να δω τι λέει.
- . Διάβασμα για διεξαγωγή συμπερασμάτων: διαβάζω «ανάμεσα στις γραμμές», για να δω τι εννοείται ενώ δεν αναφέρεται.
- . Διάβασμα για αξιολόγηση: Διαβάζω «πέρα από τις γραμμές» για να σχηματίσω τη δική μου γνώμη.

Στο διάβασμα για το κυριολεκτικό νόημα:

- Κάνε συνδυασμούς: το υλικό που διαβάζεις με αυτά που ήδη ξέρεις.
- Διευκόλυνε την αυτοσυγκέντρωση σου.
- Κάνε κατανομή του χρόνου.
- Μάθε το λεξιλόγιο.

Στο διάβασμα για διεξαγωγή συμπερασμάτων προσπαθούμε να καταλάβουμε τι εννοείται χωρίς να αναφέρεται. Προσπαθούμε να κατανοήσουμε ποιος είναι ο σκοπός του συγγραφέα. Η διεξαγωγή συμπερασμάτων χρειάζεται εξάσκηση και ο αναγνώστης θα πρέπει να στρέφει την προσοχή του στον τόνο του γραπτού, στην πιθανή προκατάληψη ή μεροληψία και στον σαφή διαχωρισμό μεταξύ γεγονότων και υποκειμενικής άποψης.

Το διάβασμα για αξιολόγηση, γίνεται αφού έχουμε συνοψίσει, αναλύσει και συνθέσει το

υλικό. Το διάβασμα για αξιολόγηση, δηλαδή «πέρα από τις γραμμές» είναι ένα βήμα πέρα από το «διάβασμα ανάμεσα στις γραμμές», στο οποίο γίνεται μια συνολική αξιολόγηση του ορθολογισμού που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας, των αποδείξεων που παραθέτει, την αμεροληψία που δείχνει, την ακρίβεια των λέξεων που χρησιμοποιεί, την επιλογή του τόνου και τον σεβασμό που δείχνει προς τον αναγνώστη.

Ανάγνωση ερευνητικών μελετών

Η ανάγνωση ερευνητικών μελετών παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες, κυρίως για τους μη ειδικούς, αφού:

- . Η γλώσσα που χρησιμοποιούν δεν είναι εύληπτη.
- . Περιλαμβάνουν πολλές άγνωστες ορολογίες.
- . Η στατιστική ανάλυση που χρησιμοποιείται για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων είναι δυσπρόσιτη για το ευρύ κοινό.
- . Τα θέματα που διαπραγματεύονται τις περισσότερες φορές δεν έχουν άμεση πρακτική εφαρμογή και δεν παρουσιάζουν ευρύτερο ενδιαφέρον.

Η μελέτη της βιβλιογραφίας είναι κάτι που μαθαίνεται. Οι συμβουλές παρακάτω απευθύνονται σε μη ειδικούς (φοιτητές ΤΕΦΑΑ) που τώρα αρχίζουν να διαβάζουν επιστημονική βιβλιογραφία:

- . Εξοικειωθείτε πρώτα με έρευνες πρακτικών εφαρμογών, στην Ελληνική γλώσσα.
- . Διαβάστε πρώτα δευτερογενείς πηγές, όπως βιβλία και ανασκοπήσεις, έτσι ώστε να εξοικειωθείτε με την ορολογία.

Κατά την αναζήτηση της βιβλιογραφίας:

- . Διαβάζετε πρώτα τον τίτλο και μετά την περίληψη κάθε άρθρου.
- . Διαβάζετε μόνο τις μελέτες που σας ενδιαφέρουν
- . Ψάξτε για ιδέες και ευρήματα. Μην «κολλάτε» σε τεχνικές λεπτομέρειες
- . Δεν είναι ανάγκη να κατανοήσετε το κεφάλαιο των αποτελεσμάτων (στατιστική). Απλά, δείτε τι βρήκε. Αυτό είναι κάτι που φαίνεται τόσο στην περίληψη όσο και στη συζήτηση.

[[Επιστροφή στην αρχή της σελίδας](#)]

Γ. Συγγραφή της βιβλιογραφίας

Η συγγραφή της βιβλιογραφίας πρέπει να ακολουθεί συγκεκριμένους κανόνες, όχι μόνο για να διευκολύνει τον συγγραφέα στη δημιουργία ενός σωστού κειμένου, αλλά κυρίως για λόγους δεοντολογίας. Το κυριότερο δεοντολογικό πρόβλημα στη συγγραφή της επιστημονικής έρευνας - και όχι μόνο - είναι η λογοκλοπή. Λογοκλοπή είναι όταν κάποιος

χρησιμοποιεί ιδέες, κείμενα, σχήματα και σχέδια σαν δικά του. Αν η λογοκλοπή γίνεται ακούσια, λόγω παράβλεψης, τότε συστήνεται η διόρθωση των λαθών. Αν όμως διαπιστωθεί ότι υπάρχει εσκεμμένη λογοκλοπή, ειδικά από άτομα που θα πρέπει να γνωρίζουν καλά τους κανόνες επιστημονικής δεοντολογίας, τότε οι κυρώσεις μπορεί να είναι πολύ σοβαρές. Πώς θα αποφύγεις την ακούσια λογοκλοπή:

- . Μην χρησιμοποιείς βιβλιογραφικές αναφορές για: τις δικές σου σκέψεις, κοινές γνώσεις.
 - . Χρησιμοποίησε βιβλιογραφικές αναφορές με ακρίβεια για κάθε άλλη πληροφορία.
 - . Όταν αμφιβάλλεις αν αυτό που αναφέρεις είναι κοινή γνώση, χρησιμοποίησε βιβλιογραφικές αναφορές.
 - . Εφάρμοσε μια από τις εξής τεχνικές όταν χρησιμοποιείς υλικό από άλλες πηγές: χρήση εδαφίου, παράφραση, περιληπτική αναφορά.
- Χρήση εδαφίου. Εδάφιο είναι ένα κομμάτι που το παίρνουμε αυτούσιο από την πρωτότυπη πηγή. Μέσα στο κείμενο της εργασίας μας βάζουμε αυτό το κομμάτι σε εισαγωγικά και στην παρένθεση στην οποία γράφουμε την βιβλιογραφική αναφορά αναφέρουμε και τον αριθμό σελίδας της πηγής.
- Χρήση παράφρασης. Στην παράφραση αναφέρουμε τους ισχυρισμούς ή τις δηλώσεις κάποιου άλλου με δικά μας λόγια και το δικό μας τρόπο γραφής. Αποδίδουμε δηλαδή, με δικά μας λόγια κάτι που είπε κάποιος άλλος. Φυσικά παραθέτουμε και τη βιβλιογραφική αναφορά.
- Χρήση περιληπτικής αναφοράς. Στην περιληπτική αναφορά περιγράφουμε περιληπτικά, με δικά μας λόγια, αυτά που έχει γράψει κάποιος άλλος, τα βασικά σημεία της δουλειάς του. Χρησιμοποιείται συνήθως όταν θέλουμε να περιγράψουμε την έρευνα κάποιου, όπως τη διαβάζουμε από την περίληψη ενός άρθρου. Οι εκφράσεις που χρησιμοποιούμε μπορεί να είναι:
- . Στην έρευνα τους οι Thomas και Nelson (1997) διαπίστωσαν .
 - . Η έρευνα των . είχε σαν σκοπό . Οι συγγραφείς βρήκαν .
 - . Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας των .

[[Επιστροφή στην αρχή της σελίδας](#)]

Δ. Συγγραφή των αναφορών

Όταν γράφουμε ένα κείμενο και χρησιμοποιούμε πληροφορίες από τη βιβλιογραφία, θα πρέπει να αναφέρουμε τις πηγές. Ο τρόπος με τον οποίο γράφουμε τις βιβλιογραφικές αναφορές. Οι βιβλιογραφικές αναφορές μέσα στο κείμενο γράφονται με διαφορετικό τρόπο απ' ότι στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας. Και στις δύο περιπτώσεις όμως η ακρίβεια στον

τρόπο γραφής τους είναι σημαντική.

Βιβλιογραφικές αναφορές μέσα στο κείμενο

Οι πληροφορίες από μια πηγή που είναι απαραίτητες για να γίνει μια αναφορά μέσα στο κείμενο είναι: επώνυμο συγγραφέων & έτος δημοσίευσης. Ανάλογα με την έκφραση που γράφουμε οι πληροφορίες αυτές θα μπουν είτε και οι δύο μέσα στο κείμενο είτε μόνο το έτος.

Παράδειγμα:

Κατά τους Δέρρη και Θεοδωράκη (1997) στόχος είναι ο σκοπός μιας ενέργειας ...

Σύμφωνα με τη θεωρία, οι πράξεις των ατόμων κατευθύνονται κυρίως από τους στόχους και τις προθέσεις τους (Locke & Latham, 1990).

Κάποιες φορές είναι δυνατόν να είναι και τα δύο αυτά είδη πληροφοριών έξω από το κείμενο.

Παράδειγμα:

Οι Locke και Latham το 1985 υποστήριξαν πρώτοι ότι ...

Ο τρόπος γραφής των βιβλιογραφικών αναφορών μέσα στο κείμενο διαφοροποιείται ακόμη και ανάλογα με τον αριθμό των συγγραφέων, αλλά και με τη χρήση της ίδιας πηγής περισσότερες από μία φορές.

Παραδείγματα:

. Ένας συγγραφέας - κάθε φορά που γίνεται η αναφορά: (Martens, 1987).

Δύο συγγραφείς - κάθε φορά που γίνεται η αναφορά: (Locke & Latham, 1990)

Τρεις έως πέντε συγγραφείς - την 1η φορά που γίνεται η αναφορά:

(Bar-Eli, Tenenbaum, Pie, Btsh, & Almog, 1997).

. Τρεις έως πέντε συγγραφείς - την 2η φορά που γίνεται η αναφορά:

(Bar-Eli et al., 1997)

. Έξι και περισσότεροι συγγραφείς - κάθε φορά που γίνεται η αναφορά:

(Theodorakis et al., 1997)

Βιβλιογραφικές αναφορές στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας

Οι βιβλιογραφικές αναφορές που γράφονται στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας θα πρέπει να βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με τις αναφορές μέσα στο κείμενο. Κάθε αναφορά θα πρέπει να περιέχει όλες τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να μπορέσει κάποιος να ανακτήσει αυτή την πηγή.

Οι αναφορές που γράφονται στο κεφάλαιο της βιβλιογραφίας ταξινομούνται αλφαβητικά, σύμφωνα με το επώνυμο του 1ου συγγραφέα. Αν υπάρχουν περισσότερες από μία αναφορές με τον ίδιο 1ο συγγραφέα, τότε ταξινομούνται σύμφωνα με το επώνυμο του 2ου συγγραφέα, κ.λ.π. Σε περίπτωση που ο συγγραφέας ή οι συγγραφείς είναι ίδιοι σε περισσότερες από μία αναφορές τότε ταξινομούνται χρονολογικά με την αρχαιότερη πρώτα.

Ο τρόπος γραφής των βιβλιογραφικών αναφορών διαφοροποιείται ανάλογα με το είδος της

πηγής. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα παραδείγματα που καλύπτουν τις πιο συνηθισμένες περιπτώσεις βιβλιογραφικών πηγών.

Παραδείγματα

. Άρθρο σε περιοδικό

Locke, E., Shaw, K., Saari, L., & Latham, G. (1981). Goal setting and task performance: 1969-1980. *Psychological Bulletin*, 90, 125-152.

. Βιβλίο

Locke, E., & Latham, G. (1990). *A theory of goal setting and task performance*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

. Κεφάλαιο ή άρθρο σε βιβλίο

Salthouse, T.A. (1995). Processing capacity and its role on the relations between age and memory. In F. E. Weinert & W. Schneider (Eds.), *Memory performance and competencies, issues in growth and development* (pp. 111-124). New Jersey, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

. Πτυχιακή εργασία ή διδακτορική διατριβή

Ζήση, Β. Ζ. (2001). *Συνήθης φυσική δραστηριότητα σε άτομα 60-75 ετών: Επιδράσεις στις αντιληπτικο-κινητικές και γνωστικές ικανότητες*. Αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάς.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

Αναμόρφωση του Προγράμματος

Προπτυχιακών Σπουδών του ΤΕΦΑΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Συγχρηματοδότηση

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής

Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α)

Κατεβάστε τη σύντομη παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής της 'Β Γυμνασίου.

[Παρουσίαση Βιβλίου Φυσικής Αγωγής της 'Β Γυμνασίου](#)

Κατεβάστε το Βιβλίο Καθηγητή 'Γ Γυμνασίου (το αρχείο Β) σε μορφή pdf

[Βιβλίο Καθηγητή 'Γ Γυμνασίου \(αρχείο 2\)](#)

Κατεβάστε το Βιβλίο Καθηγητή 'Γ Γυμνασίου (το αρχείο Α) σε μορφή pdf

[Βιβλίο Καθηγητή 'Γ Γυμνασίου \(αρχείο 1\)](#)

Κατεβάστε το Βιβλίο Καθηγητή 'B Γυμνασίου σε μορφή pdf

[Βιβλίο Καθηγητή 'B Γυμνασίου](#)

[Εκπαιδευτικές Τεχνικές](#)

Κατεβάστε τη σύντομη παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής εκπαιδευτικού και μαθητή της Ε-ΣΤ Δημοτικού.

[Σύντομη παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής εκπαιδευτικού και μαθητή της Ε-ΣΤ Δημοτικού](#)

Κατεβάστε πληροφορίες σχετικά με τον Δείκτη Σώματος Μάζας που ισχύει για παιδιά ή

εφήβους.

[Αγόρια](#)

[Κορίτσια](#)

Κατεβάστε την ενημερωτική παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου

[Ενημερωτική Παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής Α, Β', Γ', Γυμνασίου](#)

Κατεβάστε την ολοκληρωμένη παρουσίαση για το Βιβλίο Φυσικής Αγωγής εκπαιδευτικού και μαθητή της Ε-ΣΤ Δημοτικού καθώς και μια ενημερωτική επιστολή προς τους γονείς των παιδιών.

[Ολοκληρωμένη Παρουσίαση Βιβλίο Καθηγητή και Μαθητή Ε-ΣΤ Δημοτικού](#)

Επιστολή προς γονείς

Κατεβάστε την ενημερωτική παρουσίαση για το Βιβλίο Καθηγητή Φυσικής Αγωγής της Α' Γυμνασίου

[Παρουσίαση Βιβλίο Καθηγητή Α' Γυμνασίου](#)

Σε αυτήν εδώ τη σελίδα θα μπορείτε να βλέπετε ενημερωτικό και πληροφοριακό υλικό για τα νέα βιβλία της Φυσικής Αγωγής και ειδικότερα γι' αυτά που έχουν γραφτεί από στελέχη του Εργαστηρίου Ψυχολογίας της Άσκησης και Ποιότητας Ζωής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τα νέα βιβλία για τη Φυσική Αγωγή έχουν δημοσιοποιηθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και θα είναι σε ισχύ στα σχολεία της χώρας από τον προσεχή Σεπτέμβριο, από τον ιστότοπο του Π.Ι. www.pi-schools.gr .Μπορείτε να κατεβάσετε τα βιβλία σε μορφή pdf επιλέγοντας το σύνδεσμο Διδακτικά Πακέτα Γυμνασίου Δημοτικού. Επίσης βιβλία που έχουν γραφτεί από στελέχη του εργαστηρίου μπορούν να κατεβούν και από τη σελίδα του Εργαστηρίου Ψυχολογίας της Άσκησης και Ποιότητας Ζωής.

[Το Βιβλίο Μαθητή Α', Β', Γ', Γυμνασίου σε μορφή PDF](#)